

УДК 341.9.01

DOI <https://doi.org/10.33216/2218-5461-2022-43-1-64-72>

АКТУАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Матвєєва А. В.

CURRENT TRANSFORMATION PROCESSES IN PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Matvieieva A. V.

Стаття присвячена основним тенденціям розвитку міжнародного приватного права на сучасному етапі. У зв'язку з докорінним реформуванням законодавства України у багатьох різних сферах нашого буття, сьогодні відбуваються й зміни приватного права, особливо на тлі набуття кандидатства до ЄС. Будь-яка демократична держава прагне до співпраці, перш за все, у сфері спрощення механізму реалізації прав та свобод своїх громадян, а також дотримання загальнолюдських цінностей.

Найбільш гострим питанням є те, що кожна держава має свою власну правову систему. Сформовано ефективні механізми реалізації матеріально-правових та колізійних норм. Більшість норм є кодифікованими трансформацію. Викликає певні дискусії і сама назва галузі – «міжнародне приватне право» та її правової природи. Основні підходи щодо її визначення такі: як приватно-правової галузі національного права, як складової частини міжнародного публічного права чи як наднаціонального права.

На розвиток міжнародного приватного права впливають: а) інтернаціоналізація господарського життя; б) різке посилення міграції населення унаслідок воєн, різного роду конфліктів, політичних і національних причин, а також з метою працевлаштування, отримання освіти; в) науково-технічний прогрес, що робить можливим транснаціональне використання інформаційних даних, досягнень науки, техніки і культури.

Приватно-правові відносини – це не тільки майнові і особисті немайнові відносини, що охоплюються власне цивільним правом (власності, інтелектуальної власності, зобов'язальні, в тому числі деліктні, спадкові), але також відносини, в регульовані нормами господарського (комерційного), сімейного, трудового та процесуального права в їх приватно-правовому аспекті.

Сьогодні виникає проблема конкуренції різних міжнародних організацій. Вона потребує нагального вирішення шляхом визначення цілей та принципів роботи кожної з них, або ж створення єдиної міжнародної організації щодо уніфікації норм міжнародного приватного права.

Норми уніфікації потенційно можуть знижувати можливості для конкуренції між правовими системами. Це знижує варіативність експериментів на шляху до вирішення цього питання. Взаємоузгоджені рішення та укладення уніфікуючих договорів – це оптимальний шлях до удосконалення законодавства у сфері міжнародних приватних відносин. Роль міжнародних організацій, які займаються уніфікацією норм міжнародного приватного права, має визначальне значення для інтернаціоналізації правового регулювання.

Ключові слова: міжнародне приватне право, уніфікація приватного права, предмет міжнародного приватного права, джерела міжнародного приватного права.

Висвітлення проблеми в загальному вигляді і її зв'язок із важливими науковими практичними завданнями. Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що інтеграція України в системі міжнародних економічних відносин, активна участь іноземних інвесторів у розвитку вітчизняного виробництва, а також діяльність українських підприємств за кордоном і торгове співробітництво українських компаній з закордонними партнерами вимагає знання норм і принципів як власного, так і міжнародного приватного права. При цьому сьогодні, внаслідок російської агресії, постало питання становлення Української держави як повноправного члена європейської спільноти. А тому питання сьогодні постає у декількох вимірах: яким чином інтегруватися до європейського правового поля у сфері приватних відносин, яким чином співвідносити двосторонні угоди нашої держави, укладені з державами, які не є членами ЄС, із зобов'язаннями, які накладає членство в ЄС. І багато інших проблем.

Аналіз міжнародних напрацювань у цьому напрямку дає всі підстави стверджувати, що для регулювання того чи іншого приватноправового відношення, ускладненого іноземним елементом, регламентація якого не узгоджена, а також у разі потреби зробити вибір між нормами права, досить актуальним та нагальним є застосування колізійного методу регулювання зовнішньоекономічних правовідносин. Міжнародне приватне право, яке зазвичай вирішує питання дії законів різних місцевостей у просторі, нерідко зустрічається з проблемами іншого характеру.

Не дивлячись на всі успіхи в уніфікації права, в сучасному світі зберігається істотні розбіжності в регулюванні приватноправових правовідносин у різних державах. Виникає проблема вибору права, яке підлягає застосуванню до того чи іншого правовідношення.

При цьому нині змінюється не тільки сам статус нашої держави на міжнародній арені, але й трансформується саме міжнародне приватне право. Саме тому необхідно ретельно аналізувати основні тенденції його розвитку та надавати можливі правові моделі переформування національного законодавства у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення даної проблеми та на які спирається автор. З українських праць, присвячених проблемам міжнародного приватного права, слід назвати наукові роботи таких провідних вчених як: С. В. Бобровник, М. Галянтич, А. С. Довгерт, В. Кисіль, О. Р. Кібенко, В. М. Корецький, О. М. Мережко, А. А. Степанюк, Г. Цірат, Г. С. Фединяк та ін. Ці вчені дали поштовх розвиткові науки міжнародного приватного права в Україні, ними запропоновані власні бачення категоріального апарату цієї галузі науки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Окремі правники займалися й займаються вивченням проблем та перспектив подальшого розвитку міжнародного приватного права. Проте сьогодні очевидно, що підходи до розуміння міжнародного приватного права змінилися. Став іншим вектор розвитку цієї галузі права, а також повинні змінитись й основні цілі та завдання розвитку такої науки як міжнародне приватне право в Україні крізь призму якраз таки перспектив входження до Європейського співтовариства. Насамперед, необхідно переосмислити сам зміст цієї категорії згідно з вимогами воєнного часу.

Формулювання цілей та завдань статті. Метою цієї статті є визначення основних підходів щодо трансформації сутності міжнародних приватноправових відносин і самої цієї

галузі права, надання подальших рекомендацій для внесення змін до законодавства. Завданнями цієї наукової статті є: аналіз наукових доробок з проблем розвитку міжнародного приватного права як науки та галузі права на сучасному етапі; вивчення позицій науковців щодо проблем розвитку цієї галузі права та дослідження основних чинників, що впливають на трансформацію міжнародного приватного права.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Усі цивілізовані держави прагнуть до співпраці в різних сферах, зокрема, у сфері міжнародного приватного права. Тому що взаємодія в різних сферах приватного життя є важливим пріоритетом у зовнішній політиці кожної демократичної країни, яка прагне спростити реалізацію прав і свобод своїх громадян.

Основна питання полягає у тому, що більшість держав світу вже сформували свої системи матеріально-правових і колізійних норм. Ці системи відрізняються в різних державах. Досить часто ці норми кодифікуються в спеціальних правових актах, що також значно ускладнює їх трансформацію.

Сьогодні у сфері міжнародного приватного права існує досить багато питань і проблем, які привертають увагу. У цій статті ми розглянемо найважливіші з них і спробуємо дати своє бачення їх вирішення.

І найперше, на що необхідно звернути увагу при вивченні міжнародного приватного права, є саме вживання терміна «міжнародне приватне право», а також його значення. Термін «міжнародне приватне право» вперше з'явився в науковій літературі в XIX столітті, але, незважаючи на його широке використання, є суперечливим, оскільки до цього часу немає його єдиного визначення ні у вітчизняних, ні в зарубіжних виданнях.

Зокрема, у вітчизняній правовій науці висловлюються різні підходи до розуміння природи міжнародного приватного права: як приватноправової галузі національного права, як складової міжнародного публічного права чи як наднаціональної юридичної особи [1, с. 27–33].

Навіть сама назва «міжнародне приватне право» досить умовна, оскільки ця галузь не є строго «міжнародною» у прямому сенсі, оскільки не регулює відносини між націями; не є виключно приватним правом, оскільки включає низку положень публічного права (наприклад, положення про публічний порядок); не є правом у повному розумінні, оскільки колізійні норми, що складають основу міжнародного приватного права, не встановлюють прав та обов'язків суб'єктів відповідних відносин, а лише визначають правовий порядок, відповідно до якого певні правовідносини необхідно регулювати [1, с. 7].

Незважаючи на вказані протиріччя наукового характеру, саме виникнення цієї галузі права є об'єктивним явищем, на її розвиток впливають умови сучасної дійсності. Зокрема такі як: а) інтернаціоналізація господарського життя; б) різке посилення міграції населення внаслідок воєн, різноманітних конфліктів, політичних і національних причин, а також з метою працевлаштування та навчання; в) науково-технічний прогрес, який робить можливим транснаціональне використання інформаційних даних, досягнень науки, техніки і культури.

Водночас специфіка і водночас завдання міжнародного приватного права полягає в тому, що за наявності різних національних правових систем і збереження відмінностей у правових системах різних держав необхідно визначити, право якої держави є застосовні у відносинах такого міжнародного спілкування.

Історично міжнародне приватне право виникло як система колізійних норм, що ви-

значають, норми якої держави мають регулювати певні правовідносини, і саме в такій якості воно сприймається юристами ряду держав.

Тому слід враховувати, що загальновизнане бачення міжнародного приватного права в різних державах «різне»: його предмет, методи регулювання, система тощо.

Приватно-правовий характер відносин, регульованих міжнародним приватним правом, означає, що їх учасники не підпорядковуються один одному, жоден з них не виступає суб'єктом влади. З іншого боку, кожен із цих учасників, беручи участь у цих відносинах, діє у своїх «приватних», а не в суспільних чи громадських інтересах.

Останнє дає змогу розрізнити відносини, що регулюються міжнародним приватним правом, і міжнародним публічним правом так само, як свого часу римські юристи розрізняли «приватне» і «публічне» право. По-перше, учасниками таких відносин є фізичні та юридичні особи різних держав, але в таких відносинах можуть брати участь і держави, але як «невладний» суб'єкт.

Приватні правовідносини – це не лише майнові та особисті немайнові відносини, передбачені цивільним законодавством (майнові, інтелектуальна власність, зобов'язання, у тому числі деліктні, спадкові), а й відносини, врегульовані нормами господарського (господарського), сімейного, трудового та процесуального права. в їх приватноправовому аспекті. Все це входить в предмет правового регулювання міжнародного приватного права. Адже, наприклад, процесуальні відносини за участю іноземного елемента, які у вітчизняній літературі традиційно зараховуються до курсу міжнародного приватного права, за своєю суттю навряд чи можна вважати приватноправовими. Загалом обмежувати предмет міжнародного приватного права виключно відносинами, на які поширюється цивільне право, буде неправильно [2, с. 9-12].

Міжнародний характер відносин, що регулюються міжнародним приватним правом, зумовлений наявністю в їх складі «іноземного елемента». Іноземний елемент цих правовідносин може виявлятися, зокрема, в тому, що:

а) у них беруть участь іноземні особи;

б) об'єктом таких правовідносин є майно, що знаходиться за кордоном;

в) вони пов'язані з юридичним фактом, що мав місце за кордоном.

У реальному житті можливі ситуації, коли «чужий, елемент» присутній не окремо в жодному із зазначених видів, а в тій чи іншій комбінації зазначених елементів. Однак для того, щоб такі відносини набули міжнародного характеру, достатньо наявності лише одного з цих елементів.

Другим із найважливіших питань, на які необхідно звернути увагу при вивченні такої галузі, як міжнародне приватне право, є питання уніфікації норм цієї галузі права на національному та міжнародному рівнях. Як слушно зауважує С. М. Грамацький, інтеграційні процеси в міжнародному приватному праві проявляються у взаємодії: по-перше, міжнародного та національного права; по-друге, національні правові системи між собою; по-третє, елементи одного порядку, що складають національну правову систему (внутрішня правова взаємодія) [3, с. 127].

Безумовно, домінуючою тенденцією сучасного розвитку міжнародного приватного права вважається посилення такого явища, як уніфікація права [4, с. 26]. Водночас було створено багато організацій, які опікуються питаннями уніфікації міжнародного приватного права, зокрема Гаазька конференція з міжнародного приватного права, Світова організація торгівлі, Асоціація уніфікації приватного права, ЮНСІТРАЛ та ін. Ці організації доклали значних зусиль до уніфікації правового регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом.

Уніфікація права означає, що однакові норми різних країн встановлюються шляхом укладення міжнародного договору, який передбачає, що кожна країна зобов'язана підтримувати своє внутрішнє законодавство відповідно до норм договору. Основною ознакою правової уніфікації є те, що вона відбувається у двох правових системах — у міжнародному праві (шляхом укладення міжнародного договору) та у внутрішньому праві (шляхом імплементації положень договору у внутрішньо-державне право). З іншого боку, об'єднанням можна назвати національне співробітництво з метою створення єдиного міжнародного механізму регулювання відносин для спільних інтересів цих країн.

Уніфікація права вважається різновидом правотворчого процесу, який відбувається переважно в рамках міжнародних організацій. Його результати найбільш помітні у сфері міжнародного приватного права, оскільки лише ця галузь національного права охоплює інтереси двох і більше держав. Основними її результатами є розробка уніфікованих колізійних норм та уніфікованих матеріальних норм.

Уніфікація права, на думку низки вчених, — це процес приведення чинного права до єдиної системи, усунення розбіжностей і надання однаковості правовому регулюванню однотипних або подібних видів суспільних відносин у різних країнах [5, с. 27].

Уніфікація норм, що регулюють приватноправові відносини, ускладнені іноземним елементом, відбувається на двох рівнях: універсальному та регіональному. Прикладом регіонального об'єднання на американському континенті є Міжамериканська конвенція про право, застосовне до міжнародних договорів 1994 р., Міжамериканська конвенція про міжнародний комерційний арбітраж (Панамська конвенція) 1975 р. тощо.

Європейська комісія постійно розробляє та приймає конвенції, спрямовані на регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом, такі як Брюссельська конвенція про державний імунітет 1972 р., Європейська конвенція про усиновлення 2008 р. Найбільш вдалий приклад уніфікації продемонстрували країни ЄС. міжнародного приватного права на регіональному та міжнародному рівнях. Гаазький план, прийнятий Європейською Радою 5 листопада 2004 року, започаткував уніфікацію колізійних норм Європейського Союзу.

На універсальному рівні діяльність Гаазької конференції з міжнародного приватного права та Міжнародного інституту уніфікації приватного права (УНІДРУА) в основному присвячена розробці уніфікованих колізійних норм. Уніфікацією права міжнародної торгівлі в основному займаються СОТ, ЮНСІТРАЛ і Міжнародна торгова палата. Гаазька конференція з міжнародного приватного права була створена в 1893 р. На сьогодні вже сформульовано та прийнято понад 40 конвенцій, які традиційно називаються «Гаазькими конвенціями». На прикладі історії Гаазької конференції з міжнародного приватного права можна помітити, що процес уніфікації — це низка злетів і падінь. Безсумнівно, уніфікація пережила періоди забуття, так само як і поширені ідеї про можливість уніфікації значної частини національних правових систем у найкоротші терміни. Між тим, не перебільшуючи і не применшуючи можливості створення однакових норм національного права, слід зазначити, що поступове накопичення досвіду уніфікації дозволяє як удосконалювати її форми, так і розширювати предметну сферу [6, с.247].

Загальною метою кодифікаційної діяльності є прийняття кодифікаційного акта, спрямованого на вдосконалення форми та змісту законодавства. Водночас кодифіковані акти

забезпечують чіткість, стабільність та ефективність функціонування та розвитку певної галузі законодавства. Для ефективної кодифікації важливо враховувати при регулюванні однорідних суспільних відносин близькість окремих галузей законодавства. Тому прийняття відповідного акта повинно бути узгоджено з іншими кодифікованими актами та правовими нормами, що регулюють відповідні відносини. Тобто надзвичайно важливу роль для його кодифікації відіграє уніфікація норм міжнародного приватного права.

З проблеми доцільності уніфікації окремих галузей права виникає питання про те, як її вирішити. Сьогодні покоління нової політичної економії все більше висловлює побоювання щодо того, наскільки добре використані методи та інститути, залучені до створення єдиного права, в тому числі єдиного права, придатні для створення таких правових інструментів.

Останніми роками між міжнародними організаціями точиться «конкурентна боротьба» за першість у розробці найбільш актуальних проблем, пов'язаних з регулюванням питань міжнародного приватного права, а також намагання міжнародних організацій популяризувати власні розробки, узагальнення та публікації практики їх застосування проявляються. У зв'язку з цим вважаємо за необхідне зосередитися на цій проблемі та припинити «перетягувати» ковдру між різними організаціями. Для цього доцільно було б або визначити чіткі цілі та принципи роботи кожного з них, або створити щось на зразок Вищої координаційної ради з уніфікації норм міжнародного приватного права. Проекти нормативних актів передадуть йому для узгодження та затвердження.

На нашу думку, слід звернути увагу на те, що уніфікаційні норми можуть зменшити можливість конкуренції між правовими системами, що, у свою чергу, обмежує простір для

інновацій та експериментів на шляху до кращого вирішення правового питання. Потреба в єдиному регулюванні змушує держави шукати та знаходити взаємоузгоджені рішення та укладати уніфікуючі договори [6, с. 248]. Визначальне значення для інтернаціоналізації правового регулювання має роль міжнародних організацій, які займаються уніфікацією норм міжнародного приватного права, зокрема Гаазької конференції з міжнародного приватного права.

Однією з актуальних тенденцій кодифікації міжнародного приватного права є закріплення у певних нормативно-правових актах положень міжнародного цивільного процесу, які регулюють цивільну правоздатність іноземців, підсудність у справах з іноземним елементом, виконання судових наказів, визнання та примусове виконання іноземних судових та арбітражних рішень та деякі інші. Незважаючи на те, що терміни «міжнародний цивільний процес» та «норми міжнародного цивільного процесу» є умовними, врегулювання кодифікаційного питання в цій сфері має значний вплив на форму, структуру та зміст кодифікації міжнародного приватного права. Саме комплексний підхід законодавців до кодифікації норм міжнародного приватного права зумовив фіксування норм міжнародного цивільного процесу в нормативно-правових актах з міжнародним приватним правом.

Говорячи про кодифікацію, варто звернути увагу на самі функції кодифікаційного процесу. Зокрема, можна виділити дві головних мети: кодифікація являє собою вищу форму систематизації внутрішнього права; закріплюючи на законодавчому рівні норм відповідної галузі, можна говорити про можливість уніфікованого правозастосування у цій сфері. Окрім цього, можна виділити наступні особливості кодифікації: кодифікаційний акт, зазвичай, містить в собі найголовніші питання тієї чи іншої галузі законодавства; даний акт регулює досить широкий спектр суспільних

відносин; кодифікаційний акт є своєрідним підсумком поліпшення законодавства, узгодженим документом, який включає в себе як діючі норми, так і нові правила регулювання, зумовлені зміною суспільного життя та відповідними потребами суспільства; кодифікація спрямована на формування більш стійких, стабільних норм, що розраховані на тривалий час дії; кодифікаційний процес сприяє зміцненню системності нормативних актів, а також поліпшенню юридичної єдності та узгодженості; кодифікаційний акт допомагає побудувати чіткішу систему нормативних приписів, а також зручність використання їх.

Важливість кодифікації загалом і кодифікації міжнародного приватного права, зокрема, зумовлена наявністю відповідних переваг такої форми систематизації правових норм. Серед аргументів на користь кодифікації можна виділити наступні: а) стабільність права; б) зручність використання; в) узгодженість та єдність в межах конкретної держави.

У більшості випадків кодифікація норм міжнародного приватного права відбувається за пандектною схемою (принцип побудови цивільного кодексу, при якому виділяється загальна та особлива частини); на відміну від матеріально-правових кодексів, кодифікація міжнародного приватного права дозволяє поєднати матеріальні положення щодо дії колізійних норм, безпосередньо колізійних норм та правил міжнародного цивільного процесу [7, с. 22]. Одним із головних питань кодифікаційного процесу є вибір найкращої форми для систематизації норм міжнародного приватного права.

Прийняття автономних законів про міжнародне приватне право є актуальною тенденцією з другої половини ХХ ст., і виявилось, що це найкращий варіант кодифікації. Проте навіть сьогодні, не враховуючи розвиток законодавства у сфері міжнародного приватного права протягом 60- 90-х р., це не єдиний мож-

ливий варіант. Кожна країна, розробляючи законодавчі акти про міжнародне приватне право, виходить із власного становища соціально-економічного та політичного життя, особливостей джерел права. Окремі країни йдуть інноваційним шляхом, приймаючи самостійні акти про міжнародне приватне право, а інші, навпаки, вважають за краще кодифікувати норми міжнародного приватного права на основі чинних законів. На тлі цих тенденцій дискусійним залишається питання про єдину оптимальну форму кодифікації міжнародного приватного права. Винятковою особливістю спеціальних законів про міжнародне приватне право, прийнятих у другій половині ХХ ст., є те, що вони поряд із загальними положеннями та колізійними нормами містять розділи про міжнародний цивільний процес, особливо цивільну процесуальну правоздатність іноземців, міжнародну юрисдикцію, виконання судових рішень, їх визнання. Ці процесуальні питання, які вивчає наука міжнародного приватного права, очевидно, потребують врегулювання на законодавчому рівні [8, с. 478]. При цьому ідея щодо автономної кодифікації підтримується і в сучасних роботах. Отже, прагнення держав мати єдиний акт щодо міжнародного приватного права є актуальною тенденцією розвитку цієї сфери.

Насамкінець хотілося б зазначити, що основні проблеми сучасного етапу розвитку міжнародного приватного права полягають у самій правовій природі цієї галузі права, її предметі та методі правового регулювання цих відносин. Вирішення цих питань ускладнюється певним нашаруванням різних правових систем, а також їх взаємодією з правом міжнародних організацій, а також міжнародно-правовими нормами як загальними, так і спеціальними.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Сьогодні основні зусилля як науковців, так і законодавця повинні бути

спрямовані на моделювання тих чи інших перспектив розвитку міжнародного приватного права саме виходячи з реалій українського законодавства та базових трансформаційних процесів нашого суспільства. Необхідно в цілому працювати над певними стратегіями розвитку цієї галузі права в Україні та світі, а також визначити найбільш оптимальні варіанти саме для нашої країни і наших громадян.

Література:

1. Чубарев В. Л. Міжнародне приватне право: навчальний посібник. Київ: Атіка, 2008. 608 с.
2. Міжнародне приватне право: навчальний посібник /за ред. В. М. Гайворонського, В.П. Жущмана. Київ : Юрінком Інтер, 2007. 366 с.
3. Грамацький Е. М. Актуальні проблеми міжнародного приватного права у світлі гармонізаційних процесів в Європі. Часопис Київського університету права. 2010. № 3. С. 126–129.
4. Стрельцова Є. Д. Уніфікація як закономірна тенденція розвитку міжнародного приватного права: загальний огляд. Вісник академії адвокатури України. 2015. Том 12. Вип.2. С. 26–33
5. Ющик О. І. Уніфікація в праві. Юридична енциклопедія : в 6 т. 2004. Том 6. 765 с.
6. Комарук І. А. Розвиток та актуальні проблеми конвенційної уніфікації норм міжнародного приватного права. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2012. Випуск 111 (Частина І). С. 242–249.
7. Яблочков Т. М. Курс международного гражданского процессуального права. Ярославль: Типография Губернс. Правления, 1909. 212 с.
8. Кибенко О. Р. Міжнародне приватне право: навч.-практ. посіб. Х: Еспада. 2003. 512 с.

References:

1. Chubaryev V. L. Mizhnarodne pryvatne pravo: navchal'nyy posibnyk. Kyiv: Atika, 2008. 608 s.
2. Mizhnarodne pryvatne pravo: navchal'nyy posibnyk /za red. V. M. Hayvorons'koho, V.P. Zhushmana. Kyiv : Yurinkom Inter, 2007. 366 s.
3. Hramats'kyu E. M. Aktual'ni problemy mizhnarodnoho pryvatnoho prava u svitli

harmonizatsiynykh protsesiv v Yevropi. Chasopys Kyiviv'koho universytetu prava. 2010. № 3. S. 126–129.

4. Strel'tsova YE. D. Unifikatsiya yak zakonomirna tendentsiya rozvytku mizhnarodnoho pryvatnoho prava: zahal'nyy ohlyad. Visnyk akademiyi advokatury Ukrayiny. 2015. Tom 12. Vyp.2. S. 26–33
5. Yushchik O. I. Unifikatsiya v pravi. Yurydychna entsyklopediya : v 6 t. 2004. Tom 6. 765 s.
6. Komaruk I. A. Rozvytok ta aktual'ni problemy konventsionoyi unifikatsiyi norm mizhnarodnoho pryvatnoho prava. Aktual'ni problemy mizhnarodnykh vidnosyn. 2012. Vypusk 111 (Chastyna I). S. 242–249.
7. Yablochkov T. M. Kurs mezhdunarodnoho hrazhdanskoho protsessual'noho prava. Yaroslavl': Typohrafiya Huberns. Pravlenyya, 1909. 212 s.
8. Kybenko O. R. Mizhnarodne pryvatne pravo: navch.-prakt. posib. KH: Espada. 2003. 512 s.

Matvieieva A. V. Current transformation processes in private international law. – Article.

The article is devoted to the main trends in the development of international private law at the current stage. In connection with the fundamental reform of Ukrainian legislation in many different spheres of our existence, changes in private law are also taking place today, especially against the background of the acquisition of the EU candidacy. Any democratic state strives for cooperation, first of all, in the field of simplifying the mechanism for realizing the rights and freedoms of its citizens, as well as the observance of universal values.

The most pressing issue is that each state has its own legal system. Effective mechanisms for the implementation of material legal and conflict of laws norms have been formed. Most norms are codified transformation. The very name of the field - "private international law" and its legal nature - causes certain discussions. The main approaches to its definition are as follows: as a private legal branch of national law, as a component of international public law, or as supranational law.

The development of international private law is influenced by: a) internationalization of economic life; b) a sharp increase in population migration as a result of wars, various conflicts, political and national

reasons, as well as for the purpose of employment and education; c) scientific and technical progress, which makes possible the transnational use of information data, achievements of science, technology and culture.

Private legal relations are not only property and personal non-property relations covered by civil law (property, intellectual property, obligations, including delict, inheritance), but also relations regulated by the rules of economic (commercial), family, labor and procedural law in their private law aspect.

Today there is a problem of competition between various international organizations. It needs an urgent solution by defining the goals and principles of work of each of them, or creating a single international organization for the unification of norms of private international law.

Rules of unification can potentially reduce opportunities for competition between legal systems. This reduces the variability of experiments on the way to solving this issue. Mutually agreed decisions and the conclusion of unifying agreements are the optimal way to improve legislation in the field of international

private relations. The role of international organizations, which are engaged in the unification of norms of international private law, is of decisive importance for the internationalization of legal regulation.

Key words: international private law, unification of private law, subject of international private law, sources of international private law.

Авторська довідка:

Матвєєва Анастасія Володимирівна – к.ю.н., старший науковий співробітник, доцент кафедри права Гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету ім. М.С. Жуковського «ХАІ»

Стаття надійшла до редакції 19 травня 2022 р.